

УДК 330.331

Г.С. Нагорняк, к.т.н., доц., А. Богущ, Ндаламба Та-Мваді Капаза Жан-Нехеміе, Майасі Лувуваму Анж

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПЕРЕДУМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Nahorniak H.S., PhD, A. Bogush, Ndalamba Ta-Mvadi Kapaza Jan-Nehemie, Mayasi Luvuvamu Ang

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

BACKGROUND ENSURE EFFECTIVE INNOVATION POLICY IN UKRAINE

Формування трансформаційної економіки України відбувається на базі нового технологічного способу виробництва, що обумовлює значні зміни у системі мотивації та стимулювання працівників. Аналіз еволюції мотиваційного механізму у високорозвинених країнах чітко позначає тенденції до зростання ролі науки, наукового знання, кваліфікації кадрів. Сьогодні багато говорять про перехід до економіки, що базується на знаннях (knowledgebased economy), чи до інтелектуальної економіки. Це означає, що у світі наука і її досягнення безпосередньо впливають на параметри економічного росту. Економічне зростання, підвищення рівня та якості життя населення забезпечується у даний час переважно завдяки розвитку науково-технічної сфери. За оцінками спеціалістів, у промислово розвинутих країнах науково-технічний прогрес забезпечує не менш 80% приросту ВВП. В Україні зміни в механізмі мотивації до праці тільки починаються, і для прискорення цього процесу необхідні визначені передумови. До них, насамперед, відноситься використання інновацій, з упровадженням яких з'являються нові, більш ефективні методи мотивації і стимулювання працівників.

Держава повинна бути зацікавлена в створенні сприятливого середовища для розвитку ефективної інноваційної економіки. Саме вона покликана забезпечити всі необхідні політичні, правові, організаційні та економічні передумови для розвитку інноваційної економіки, основою якої є постійне відтворення та впровадження у виробництво нових знань. Нова державна економічна політика України на етапі становлення інноваційної економіки повинна бути спрямована на серйозні зміни, перш за все, у масовій свідомості суспільства, оволодіння ідеї, що основне багатство полягає в інтелектуальному ресурсі, а не в надрах". Узагальнення практичного досвіду економічно розвинених країн з інноваційною економікою показує, що вагома роль в цих процесах належить державі і тієї інноваційно-технологічної політики, яку вона проводить.

Інноваційно-технологічна політика в умовах постіндустріального суспільства перестає бути інструментом великомасштабного використання природних ресурсів, що призводить до незворотного руйнування навколишнього природного середовища. Сучасна інноваційно-технологічна політика є єдиною основою здорового розвитку соціуму та перетворюється в інструмент формування гармонійної соціально-економічної структури суспільства, де все більше зростає частка сфери виробництва нематеріальних і духовних благ та повернення сфери матеріального виробництва у межі екологічно ефективною взаємодії людини з навколишнім середовищем. Основою інноваційно-технологічної політики, здійснюваної державою в постіндустріальному суспільстві, повинна бути система заходів, які б змогли забезпечити прогресивні структурно-технологічні зрушення в економіці, що дозволяють створювати

конкурентоспроможний продукт. Тому основними напрямками сучасної інноваційно-технологічної політики є: розроблення та впровадження нанотехнологій, гена інженерія, мультимедійні інтерактивні інформаційно-комунікаційні системи, високотемпературна надпровідність, космічна техніка, тонка хімія, комп'ютерне моделювання та проектування, електронна промисловість, обчислювальна, оптиковолоконна техніка, програмне забезпечення, телекомунікації, роботобудування, виробництво та перероблення газу, інформаційні послуги. Основне завдання інноваційно-технологічної політики на сучасному етапі розвитку національної економіки – вирішити головні проблеми української економіки, пов'язані з ліквідацією диспропорцій і низькою ефективністю її виробничо-технологічної структури та формуванням нової структури, адекватної структурі споживання постіндустріального суспільства.

Удосконалення інноваційно-технологічної політики повинно бути пов'язано з реформуванням наукомістких виробництв, діяльність яких повинна бути спрямована на розробку і реалізацію обновленого асортименту продукції та підвищення її якості. Вважаємо, що основними напрямками інноваційно-технологічної політики держави, спрямованої на підвищення ефективності інноваційної економіки, повинні бути: оптимальна диверсифікація; стимулювання інноваційної діяльності; пільгове оподаткування та кредитування; бюджетні дотації; митне регулювання (митні преференції); ефективна амортизаційна політика; вдосконалення системи ціноутворення; законодавчий захист вітчизняних товаровиробників та їх прав, інтелектуальної власності, державний протекціонізм; нормативно-правове регулювання та адміністрування; патентно-ліцензійна діяльність з метою поширення нововведень; участь в проєктах, результати яких мають подвійне призначення і застосування; адаптація інноваційних проєктів до регіональних особливостей та умов їх реалізації;

Розроблення основних напрямків інноваційно-технологічної політики держави вимагає обґрунтування системи заходів щодо стимулювання інноваційної діяльності на всіх етапах життєвого циклу розробки і виробництва наукомісткої продукції, включаючи поширення на фундаментальні дослідження і інвесторів. Інноваційний шлях розвитку економіки вимагає створення системи взаємодії всіх учасників науково-інноваційної діяльності та механізмів її функціонування, адекватних поставленим цілям. Головною ланкою цієї системи є держава, основними завданнями якої є: визначення науково-технічних і технологічних пріоритетів в умовах обмеженості ресурсних засобів; вироблення інноваційної та науково-промислової політики, взаємні інтереси науки, промисловості, інвесторів; безпосередньо бюджетне фінансування так званих базисних інновацій, тобто проведення великомасштабних досліджень і розробок і доведення їх результатів до практичного застосування в промисловості; створення умов для ефективного функціонування інноваційного ринку.

Література:

1. Федулова Л. І. Технологічний імператив стратегії соціально-економічного розвитку України: [монограф.] / Л. І. Федулова, Ю. М. Бажал, В. Л. Осецький, О. Ф. Михайленко, С. В. Захарін, І. А. Шовкун, В. К. Хаустов, Г. О. Андрощук, Ю. А. Радченко, І. Г. Яненкова; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – К., 2011. - 655 с.
2. Федулова Л. І. Інноваційна політика: [підруч. для студ. ВНЗ] / Л. І. Федулова, А. А. Мазаракі; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2012. – 603 с.